Lietas Nr. A420162816
Lietas arhīva Nr. A42-01628-16/36

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā
Jelgavā 2016.gada 23.novembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese S. Ozola,

piedaloties pieteicējam /pers. A/, pieteicēja pārstāvim zvērinātam advokātam Artūram Zvejsalniekam un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicināto iestāžu Valsts policijas pārstāvei /pers. B/ un Ieslodzījuma vietu pārvaldes pārstāvei /pers. C/,

atklātā tiesas sēdē Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. A/ pieteikuma par Valsts policijas faktiskās rīcības, laika periodā no 2015.gada 21.janvāra līdz 2015.gada 7.septembrim pielietojot speciālos līdzekļus (roku un kāju dzelžus), atzīšanu par prettiesisku, morālā kaitējuma atlīdzinājuma 7114,36 *euro* apmērā un mantiskā zaudējuma atlīdzinājuma noteikšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs 2015.gada 17.oktobrī vērsās ar iesniegumu Valsts policijā par Valsts policijas darbinieku faktiskās rīcības atzīšanu par prettiesisku – par to, ka konvojējot/etapējot un uzraugot, tai skaitā tiesas procesa laikā, bez tiesiska pamata (neievērojot tiesiskajā regulējumā noteiktās prasības speciālo līdzekļu piemērošanai) un ilgstoši pret pieteicēju tiek piemēroti speciālie līdzekļi (roku un kāju dzelži). Ar šādu rīcību pieteicējam ir nodarīts morālais kaitējums, kuru pieteicējs lūdza atlīdzināt 7114,36 *euro* apmērā, kā arī lūdza atlīdzināt izdevumus, kas saistīti ar juridisko palīdzību, 90,75 *euro* apmērā.

[2] Ar Valsts policijas priekšnieka 2016.gada 22.februāra lēmumu Nr.59 (turpmāk – 22.februāra lēmums) pieteicēja iesniegums noraidīts, lēmumā ietverot šādu pamatojumu:

[2.1] Pārbaudes gaitā noskaidrots, ka pieteicējs no Jelgavas cietuma (Palīdzības iela 3, Jelgava) uz Rīgas Centrālcietumu (Mazā Matīsa iela 3, Rīga) un atpakaļ no Rīgas Centrālcietuma uz Jelgavas cietumu laika posmā no 2015.gada 5.janvāra līdz 2015.gada 7.septembrim tika etapēts/konvojēts 17 reizes. Savukārt laika posmā no 2015.gada 7.janvāra līdz 2015.gada 2.septembrim pieteicējs no Rīgas Centrālcietuma uz Rīgas apgabaltiesu (Abrenes ielā 3, Rīga) un atpakaļ no Rīgas apgabaltiesas uz Rīgas Centrālcietumu tika etapēts/konvojēts 10 reizes.

Pārbaudes gaitā noskaidrots, ka iepriekš norādītajā laika posmā, nodrošinot pieteicēja konvojēšanu no Jelgavas cietuma uz Rīgas Centrālcietumu un atpakaļ, konvoja priekšnieks, izvērtējot nepieciešamību pielietot pieteicējam speciālo līdzekli – roku un kāju dzelžus, nolēma šo speciālo līdzekli pieteicējam nepielietot.

[2.2] Izvērtējot informāciju par laika posmu no 2015.gada 7.janvāra līdz 2015.gada 2.septembrim, kad pieteicējs tika konvojēts no Rīgas Centrālcietuma uz Rīgas apgabaltiesu un atpakaļ, kā arī nodrošinot viņa uzraudzību/apsardzi tiesas sēžu laikā, pret pieteicēju tika pielietots speciālais līdzeklis – roku un kāju dzelži.

Šāds lēmums tika pieņemts, pamatojoties uz likuma "Par policiju" 13.panta pirmās daļas 5.punktā, otrajā daļā un Ministru kabineta 2011.gada 18.janvāra noteikumu Nr.55 "Noteikumi par speciālo līdzekļu veidiem un kārtību, kādā tos lieto policijas darbinieki un robežsargi" (turpmāk – noteikumi Nr.55) 2.3.apakšpunktā, 3., 9. un 19.punktā noteiktajām prasībām, kad Valsts policijas darbiniekam ir atļauts pielietot roku un kāju dzelžus, un, ņemot vērā ieslodzījuma vietas vai tiesas sniegto informāciju par konvojējamo personu, nogādāšanas galapunktu un laiku, izvērtētos riskus speciālo līdzekļu pielietošanas nepieciešamībai.

Konvoja priekšnieks, pieņemot lēmumu par roku un kāju dzelžu pielietošanu, to izsaka mutiski. Lēmums tiek pieņemts, vadoties no tās informācijas, kādu rakstveidā ir sniegusi ieslodzījuma vieta. Turklāt Valsts policijai nav objektīva pamata šo sniegto informāciju apšaubīt.

[2.3] Pārbaudes gaitā konstatēts, ka Valsts policijas amatpersonu rīcībā bija Rīgas Centrālcietuma sniegtā rakstveida informācija, ka konvojējamai personai – pieteicējam ir mūža ieslodzījums un ir jānodrošina savstarpējās izolācijas prasības, turklāt pieteicējam pastāv nosliece uz bēgšanu.

Attiecībā par pārlieku personas tiesību ierobežošanu, atzīmēts, ka personām (konkrētajā gadījumā pieteicējam) spriedums par mūža ieslodzījumu ir pasludināts par sevišķi smagiem noziegumiem. Šī persona ir īpaša personu kategorija, kas prasa atbilstošus drošības pasākumus, pamatojoties uz to tiesisko statusu un apdraudējumu, kuru šī persona ir radījusi vai var radīt sabiedrībai vai sabiedriskajai kārtībai. Personu konvojēšana un apsargāšana ārpus ieslodzījuma vietas ir sabiedrības drošības nodrošināšana atbilstoši likumā "Par policiju" noteiktajai Valsts policijas kompetencei. Šādas funkcijas īstenošanas uzdevumi iekļauj represīvas valsts varas īstenošanas tiesības.

Speciālo līdzekļu – roku un kāju dzelžus piemērošanai attiecībā pret pieteicēju pastāvēja objektīvi apstākļi, proti, pieteicēja individuālās personības iezīmes, uzbrukuma un bēgšanas riska pastāvēšana, izdarīto darbību smagums un kaitīgums, iespējamais sabiedrības interešu apdraudējums u.c.

[2.4] Ņemot vērā iepriekš minēto, Valsts policijas darbinieki, laika posmā no 2015.gada 7.janvāra līdz 2015.gada 2.septembrim veicot pieteicēja pārvietošanu (konvojēšanu/etapēšanu) ārpus ieslodzījuma vietas (no Rīgas Centrālcietuma uz Rīgas apgabaltiesu un atpakaļ), pamatoti un tiesiski pielietojuši pieteicējam speciālo līdzekli – roku un kāju dzelžus, kā arī pamatoti atbilstoši noteikumu Nr.55 19.punktā noteiktajam tos nav noņēmuši visā pieteicēja pārvietošanas un uzraudzības/apsardzes laikā.

[2.5] Izvērtējot tiesību normas kopsakarā ar lietas faktiskajiem apstākļiem (personas atrašanos sabiedriskajā telpā un ārpus ieslodzījuma vietas), Valsts policija secināja, ka notiesājoša sprieduma, ar kuru personu soda ar mūža ieslodzījumu, nolasīšana nav uzskatāma par viennozīmīgu pamatu roku un kāju dzelžu piemērošanai, un vispārējās tiesību normas nenoteic konkrētas prasības un noteikumus par personas apsardzības pasākumiem tiesā. Tomēr konkrētajā gadījumā speciālo līdzekļu pielietošanas pamats un tiesiskuma izvērtējums ir analizējams kopsakarā ar likuma "Par policiju" 13.panta

pirmajā daļā paredzētajiem vispārīgajiem noteikumiem par policijas darbinieku pilnvarām un šā panta otrajā daļā noteikto individuālo gadījumu izvērtējumu, kur noteikts, ka speciālo līdzekļu veidu un intensitāti nosaka konkrētās situācijas raksturs un personas individuālās iezīmes. Katrā atsevišķā gadījumā ir izvērtējams, vai pastāv objektīvi apstākļi speciālo līdzekļu, tostarp roku un kāju dzelžu, pielietošanai un šādā izvērtējumā ir jāņem vērā šādi apstākļi: aizturētās personas individuālās personības iezīmes, izdarīto darbību smagums un kaitīgums, sabiedrības interešu apdraudējums, kā arī ir jāizvērtē šādu līdzekļu pielietošanas samērīgums.

Viennozīmīgi persona, kurai nolasa notiesājošo spriedumu, ar kuru personu soda ar mūža ieslodzījumu, tika aizturēta un apsūdzēta par tādu noziegumu izdarīšanu, kuri saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta noteikumiem ir klasificējami kā sevišķi smagi, un kuri var izraisīt plašu sabiedrisko rezonansi un cilvēku, tai skaitā žurnālistu, pulcēšanos pie tiesas ēkām un visur, uz kurieni šo personu pārvieto.

Valsts policijas pārbaudes gaitā, izvērtējot lietas materiālus, tika konstatēts, ka ir norādīta informācija, ka pieteicējam ar tiesas spriedumu ir piespriests mūža ieslodzījums un ir nosliece uz bēgšanu un uzbrukumu, kā arī paredzēta izolācija.

Pieteicēja konvojēšana uz tiesas sēdēm, kur konvojēšanas procesā iespējama saskarsme ne tikai starp konvojējamo personu, policijas darbiniekiem un tiesas darbiniekiem, bet arī ar citām personām, pielietojot viņam roku un kāju dzelžus, ir bijusi likumīga, samērīga. Pieteicēja konvojēšana uz tiesas sēdēm, pielietojot viņam roku un kāju dzelžus, nav bijusi pazemojoša, tā kā arī pieteicējs pats nav norādījis uz apstākļiem, kas būtu par pamatu, lai kāds policijas darbinieks varētu pieļaut pazemojošu rīcību pret pieteicēju.

Šādu personu apsardzība un speciālo līdzekļu pielietošana ir objektīvi pamatota ar to, ka persona tiek turēta aizdomās un apsūdzēta par sevišķi smagu noziegumu izdarīšanu, noziegumi parasti ir saistīti ar necilvēcīgu vardarbību, citu cilvēku nonāvēšanu, ieroču, tai skaitā šaujamieroču pielietošanu. Šādi apstākļi paši par sevi ir pamats visstingrāko drošības pasākumu nodrošināšanai. Vēl jo vairāk, ņemot vērā personas individuālās personības iezīmes (nosliece uz bēgšanu, uzbrukumu), izdarīto darbību smagumu un kaitīgumu, sabiedrības interešu apdraudējumu. Valsts policija nesaskata nekādu acīmredzamu nesamērību starp sabiedrības interešu aizsardzībai nepieciešamajiem pasākumiem un pret personu realizētajiem tiesību ierobežojumiem.

[2.6] Priekšnoteikums atlīdzības pieprasīšanai ir zaudējumi un kaitējums, kas personai nodarīts ar prettiesisku administratīvo aktu vai prettiesisku faktisko rīcību, un starp šo rīcību un zaudējumu vai kaitējumu pastāvoša tieša cēloņsakarība. Konkrētajā gadījumā nav konstatējama iestādes prettiesiska faktiskā rīcība un tieša cēloņsakarība starp pieteicēja morālo kaitējumu un iestādes rīcību. Līdz ar to nav konstatējams pamats morālā kaitējuma un mantiskā zaudējuma atlīdzināšanai un iesnieguma apmierināšanai.

[3] Pieteicējs Administratīvajā rajona tiesā iesniedza pieteikumu par Valsts policijas faktiskās rīcības atzīšanu par prettiesisku, morālā kaitējuma un mantiskā zaudējuma atlīdzinājumu, kas pamatots ar šādiem argumentiem:

[3.1] Valsts policija 22.februāra lēmumā norādīto informāciju ieguvusi no Ieslodzījuma vietu pārvaldes. Pieteicējs uzskata, ka tā ir bijusi maldinoša, tāda, kas neatbilst faktiskajiem apstākļiem; informācijas patiesums nav pārbaudīts. Ieslodzījuma vietu pārvaldes norādītais, ka pieteicējs ir notiesāts ar mūža ieslodzījumu, nav patiesa, jo Kriminālprocesa likuma 74.[1] pantā ir noteikti kritēriji, pie kādiem persona ir atzīstama par notiesāto. Minētie nosacījumi nav iestājušies, pieteicējs nav notiesātā statusā.

Tāpat 22.februāra lēmumā nepamatoti norādīta atsauce uz Ieslodzījuma vietu pārvaldes sniegtu informāciju, ka pieteicējam ir nosliece uz bēgšanu un uzbrukumu. Lēmumā nav norādīta neviena reāla situācija, kas pamatotu minētās informācijas patiesumu. Valsts policija nepamatoti atzinusi Ieslodzījuma vietu pārvaldes sniegto informāciju par pareizu esam un tādu, kas var tikt izmantota lēmuma pieņemšanā.

[3.2] Pieteikumā norādīts, ka lietā nav analizētas nedz pieteicēja individuālās iezīmes, nedz izdarīto darbību smagums un kaitīgus, nedz sabiedrības interešu apdraudējums, nedz speciālo līdzekļu pielietošanas samērīgums. Lēmums balstīts uz formālām norādēm, kas neattiecas uz konkrēto situāciju un nav attiecināmas uz pieteicēju.

Valsts policija, 22.februāra lēmumā formāli atsaucoties uz likuma normām, neveica lietas apstākļu visaptverošu pārbaudi, pieteicēja izklāstīto apstākļu analīzi un nepārbaudīja visus pierādījumus lietā, lai pārliecinātos par pierādījumu patiesumu un objektivitāti.

Lēmumā nav norādīts neviens gadījums, kad pieteicējs būtu ignorējis policijas darbinieku likumīgās prasības, nepakļāvies policijas darbiniekiem, pretojies policijas darbiniekiem, mēģinājis bēgt no policijas darbiniekiem vai mēģinājis nodarīt kaitējumu citām personām.

Bez tam, nododot pieteicēju Valsts policijas darbinieku uzraudzībā, pie pieteicēja nekad nav atrasti priekšmeti, ar kuru palīdzību pieteicējs būtu varējis realizēt minētās darbības (bēgt, nodarīt kaitējumu sev vai apkārtējiem cilvēkiem).

Tāpat Valsts policijas rīcībā nav dokumentu, kas apliecinātu to, ka pieteicējs būtu kādu apdraudējis vai citādi ietekmējis, kas varētu kalpot par pamatu argumentācijai, ka attiecībā pret pieteicēju piemērojami speciālie līdzekļi – roku un kāju dzelži. Līdz ar to Valsts policijas darbinieku faktiskā rīcība, konvojēšanas/etapēšanas laikā, kā arī tiesas sēdēs pielietojot pret pieteicēju speciālos līdzekļus – roku un kāju dzelžus, atzīstama par prettiesisku.

[3.3] Ministru komitejas ieteikums Rec(2006)2 dalībvalstīm par Eiropas Cietuma noteikumiem paredz, ka ķēžu un važu izmantošana ir aizliegta. Valsts policija šo nosacījumu ignorē.

[4] Valsts policija rakstveida paskaidrojumā tiesai norāda, ka pieteikumu neatzīst un uzskata to par nepamatotu, pamatojoties uz 22.februāra lēmumā ietverto pamatojumu, papildus norādot šādus iebildumus pret pieteikumu:

[4.1] Nepamatota ir pieteicēja norāde, ka Valsts policijas rīcība, izskatot pieteicēja iesniegumā ietverto argumentāciju, bijusi pretēja likumā ietvertajām vadlīnijām, jo pieteikums ir iesniegts par iestādes faktisko rīcību, nevis par administratīvā akta – 22.februāra lēmuma - neatbilstību tiesību normām.

[4.2] Personai, kura atrodas apcietinājumā un kuru nepieciešams konvojēt, likums atļauj pielietot speciālo līdzekli, ja ir pamats uzskatīt, ka tā var bēgt vai nodarīt kaitējumu apkārtējiem cilvēkiem vai sev un ievērojot pārējos tiesību normu nosacījumus. Valsts policija balstījās uz Ieslodzījumu vietu pārvaldes sniegto informāciju. Valsts policijas konvoja pamatoti pieņemtie lēmumi par roku un kāju dzelžu pielietošanu konvojēšanas laikā izslēdza bēgšanas mēģinājumus.

Valsts policija par pieteikumā norādīto, ka 22.februāra lēmumā nav norādītas reālas situācijas paskaidro, ka likuma "Par policiju" 13.pantā nav noteikts, ka speciālie līdzekļi lietojami kā, piemēram, sankcijas veids par zināma smaguma pārkāpumu, tādēļ Valsts policijai nav izprotama pieteicēja nostāja, ka roku un kāju dzelžu pielietošana pieteicējam ir nepamatota Valsts policijas konvoja rīcība.

[4.3] Valsts policija paskaidro, ka samērīgums ir izvērtēts 22.februāra lēmumā, bez tam sūdzībā pieteicējs nebija norādījis uz viņam nodarītu kaitējumu, un arī Valsts policija, izvērtējot administratīvās lietas materiālus, kaitējuma nodarīšanu vai rašanos pieteicējam nav konstatējusi.

[4.4] Pieteicējs par speciālā līdzekļa roku un kāju dzelžu pielietošanu pret viņu konvojēšanas/etapēšanas laikā ir sūdzējies ne tikai 2015.gadā, bet jau no 2013.gada, tādēļ Valsts policijas ieskatā, 2015.gadā pieteicējam nebija pamata sagaidīt no Valsts policijas rīcību, kas būtu atbilstoša viņa prasībām, bet pretēja ārējos normatīvajos aktos noteiktajām tiesību normām.

[4.5] Pieteicējs līdz šim nav norādījis, ka pret viņu Valsts policijas konvojs būtu pielietojis speciālo līdzekli - ķēdi, važas.

[4.6] Valsts policijas ieskatā, pieteicējs nav argumentējis un pierādījis morālā kaitējuma atlīdzinājuma 7114,36 *euro* prasījuma apmēru.

[5] Ieslodzījuma vietu pārvalde rakstveida paskaidrojumā tiesai norāda, ka pieteikumu neatzīst un uzskata to par nepamatotu, norādot turpmāk minēto.

[5.1] Pieteicējam kā apcietinātajam brīvības atņemšanas iestādēs ir noteikts īpašs režīms, kura viena no nodrošināšanas pamatprasībām ir apcietinātajiem noteikto pienākumu izpilde.

Pamatojoties uz Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 6.pantu, veicot pasākumus iekšējās organizācijas ietvaros un pieņemot personu ieslodzījuma vietā, ieslodzījuma vietas administrācija katram apcietinātajam noformē personas lietu (uzskaites dokuments, kas satur informāciju par ieslodzītā personas datiem un piespriestā soda izciešanas gaitu). Tā kā ieslodzītās personas lieta ir vienots informatīvais materiāls par ieslodzītā personību un brīvības atņemšanas soda izciešanas gaitu, tajā dienesta vajadzībām tiek izdarītas uzskatāmas atzīmes, kuru saturs ir zināms tikai noteiktam amatpersonu lokam, kuras tās izmanto amata pienākumu izpildē. Uzskatāmas atzīmes nekādā veidā neietekmē soda izpildi, līdz ar to neskar ieslodzītā cilvēktiesības, – tās nepieciešamas brīvības atņemšanas soda izpildes organizācijā, lai nodrošinātu sabiedrības drošību brīvības atņemšanas soda izpildes gaitā.

Saskaņā ar Ieslodzījuma vietu pārvaldes 2016.gada 25.februāra rīkojumu Nr.55 "Par ierobežotas pieejamības informācijas un informācijas dienesta vajadzībām statusa noteikšanu" apcietināto un notiesāto personas lietām ir noteikts ierobežotas pieejamības statuss.

[5.2] Lai visās Ieslodzījuma vietu pārvaldes struktūrvienībās noteiktu vienotu apcietināto un notiesāto ar noslieci uz dažādiem ekscesiem kontroles kārtību, Ieslodzījuma vietu pārvalde ir sniegusi ieslodzījuma vietām metodiskos norādījumus (Ieslodzījuma vietu pārvaldes 2005.gada 8.jūlija vēstule Nr.1/12-2571 "Par apcietināto un notiesāto ar noslieci uz dažādiem ekscesiem kontroles kārtību"), kas ir paredzēti tikai un vienīgi dienesta vajadzībām un ir saistoši amatpersonām, nevis ieslodzītajām personām. Metodiskie norādījumi nav ne iekšējais, ne arī ārējais normatīvais akts.

Saskaņā ar metodiskajiem norādījumiem ieslodzītās personas tiek ņemtas uzskaitē uz dažādiem ekscesiem, lai nodrošinātu ieslodzījuma vietā drošu uzraudzību un konvojēšanu. Pirms ņemt ieslodzīto uzskaitē uz nosliecēm tiek izskatīti ieslodzītās personas lietas materiāli, personība un uzvedība, kā arī tiek izvērtētas individuālās pārrunas, kā rezultātā tiek pieņemts lēmums par ieslodzītā ņemšanu uzskaitē.

Konkrētajā gadījumā pieteicējs uzskaitē tika ņemts Jelgavas cietumā, ņemot vērā, ka pieteicējs apcietināts, pamatojoties uz Rīgas apgabaltiesas 2011.gada 18.marta spriedumu krimināllietā Nr.11092063707, ar kuru pieteicējs atzīts par vainīgu Krimināllikuma 20.panta otrajā daļā un 118.panta 1. un 3.punktā (likuma redakcijā līdz 2008.gada 12.janvārim) paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar mūža ieslodzījumu, konfiscējot mantu un ar policijas kontroli uz 3 gadiem, atzīts par vainīgu Krimināllikuma 233.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 5 gadiem. Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods pieteicējam noteikts mūža ieslodzījums, konfiscējot mantu, un policijas kontrole uz 3 gadiem.

Pārvaldes ieskatā, Jelgavas cietuma administrācija, ņemot vērā pieteicējam piespriesto sodu, kā arī izvērtējot lietderības apsvērumus, pamatoti pieņēma lēmumu atzīmes izdarīšanai pieteicēja personas lietā.

Tāpat pieteicējs ņemts uzkaitē Rīgas Centrālcietumā, ņemot vērā, ka 2010.gada 26.maijā pieteicējs caur restēm iesita cietuma administrācijas darbiniekam pa galvu.

Pamatojoties uz iepriekš minēto, pieteicējs 2010.gada 21.jūnijā ņemts uzskaitē, kā persona ar noslieci uz uzbrukumu un 2011.gada 30.martā pieteicējs ņemts uzskaitē kā persona ar noslieci uz bēgšanu.

[5.3] Saskaņā ar Ieslodzījuma vietu pārvaldes 2005.gada 8.jūlija vēstules Nr.1/12-2571 "Par apcietināto un notiesāto ar noslieci uz dažādiem ekscesiem kontroles kārtību" 2.punkta 2.2. un 2.3.apakšpunktu Uzskaites daļas darbinieks, saņemot informāciju, kas pamato personas konvojēšanu, sastāda un nosūta attiecīgajai Valsts policijas struktūrvienībai "Personu konvojēšanas pieteikumu".

Pieteikumā tiek iekļauta informācija, uz kuras pamata konvoja rīkotājs var noteikt nepieciešamo konvoja darbinieku un transportlīdzekļu skaitu, plānot pastiprinātus drošības pasākumus, kā arī novērst apdraudējumus konvoja darbinieku un citu personu veselībai un dzīvībai. Pieteikumā tiek norādīta tāda informācija, kā konvojēšanas datums, konvojējamo personu skaits (vīrieši, sievietes, nepilngadīgie), izolācijas prasības (izolācija savā starpā; no visiem), personu skaitu ar noslieci uz vardarbību, bēgšanu u.c., par personām, kurām konstatēta saslimšana ar infekcijas slimībām.

Ierodoties ieslodzījuma vietā, konvoja darbinieki savu identitāti apstiprina ar dienesta apliecībām un personas konvojēšanai ir tiesīgi saņemt saskaņā ar "Konvojējamo personu saņemšanas uzdevumu".

Ieslodzījuma vieta personu izdošanai sagatavo "Konvojējamo personu sarakstu", kurā norāda informāciju par konvojējamo personu: vārdu, uzvārdu; personas kodu (ja nav - dzimšanas gadu, datumu); pēc kāda Krimināllikuma panta, punkta, daļas apsūdzēts/notiesāts; termiņu; piezīmes.

Konkrētajā gadījumā, ņemot vērā pieteicēja noslieci uz bēgšanu un uzbrukumu, "Konvojējamo personu saraksta" attiecīgajā ailē pretī pieteicēja vārdam un uzvārdam tika veiktas atzīmes, kas norāda uz pieteicēja minētajiem ekscesiem.

Vienlaikus Ieslodzījuma vietu pārvalde informē tiesu, ka "Konvojējamo personu saraksta" ailē "KK/KL panti" tiek norādīta informācija pēc kāda Krimināl kodeksa/Krimināllikuma panta, punkta, daļas apsūdzēts/notiesāts ieslodzītais. Minētā aile neparedz norādīt informāciju par sprieduma spēkā stāšanos. Savukārt ailē "Termiņš" tiek norādīta informācija par apsūdzētajam/notiesātajam piespriestā soda ilgumu.

Ņemot vērā minēto, kā arī to, ka ar Rīgas apgabaltiesas 2011.gada 18.marta spriedumu krimināllietā Nr.11092063707 galīgais sods pieteicējam noteikts mūža ieslodzījums, konfiscējot mantu, un policijas kontrole uz 3 gadiem, attiecīgajā ailē "Termiņš" pretī pieteicēja vārdam un uzvārdam tika norādīts "Mūža ieslodzījums".

Ņemot vērā minēto, pieteicēja pieteikumā norādītais attiecībā uz to, ka Ieslodzījuma vietu pārvalde Valsts policijai sniegusi maldinošu informāciju, neatbilst lietas faktiskajiem apstākļiem.

[5.4] Pārvalde uzskata, ka Valsts policijas amatpersonas, laika posmā no 2015.gada 5.janvāra līdz 2015.gada 7.septembrim, veicot pieteicēja konvojēšanu/etapēšanu ārpus ieslodzījuma vietas (no Rīgas Centrālcietuma uz Rīgas apgabaltiesu un atpakaļ), kā arī nodrošinot viņa uzraudzību/apsardzi Rīgas apgabaltiesā tiesu sēžu laikā, izvērtējot speciālā līdzekļa pielietošanas nepieciešamību un katra konkrētā gadījuma objektīvos apstākļus, pamatoti un tiesiski pielietojuši pieteicējam speciālo līdzekli – roku un kāju dzelžus.

[5.5] Pārvalde, izvērtējot pieteicēja prasījumu par nodarītā morālā kaitējuma un mantiskā zaudējuma atlīdzinājumu, konstatēja un secināja, ka konkrētajā gadījumā nav konstatējama Valsts policijas, kā arī Ieslodzījuma vietu pārvaldes prettiesiska faktiskā rīcība, līdz ar to nav konstatēts arī zaudējums. Pieteicēja prasība par nodarītā morālā kaitējuma un mantiskā zaudējuma atlīdzinājumu ir nepamatota.

[6] Tiesas sēdē pieteicējs un pieteicēja pārstāvis prasījumus, precizējot strīdus periodu (no 21.janvāra), uzturēja, balstoties uz pieteikumā norādītajiem argumentiem. Papildus sniedzot paskaidrojumus un uzdodot jautājumus, tika norādīts, ka pieteicējam visā konvojēšanas laikā no Rīgas Centrālcietuma uz Rīgas apgabaltiesu un atpakaļ (arī tiesas procesa laikā, sanitārā mezgla apmeklējuma laikā) roku un kāju dzelži netika noņemti, kā rezultātā pieteicējam tika ierobežotas kustības.

Valsts policijas un Ieslodzījuma vietu pārvaldes pārstāves prasījumus neatzina, pamatojoties uz 22.februāra lēmumā ietverto pamatojumu, papildus norādot, ka pieteicējs sūdzībā nebija īpaši uzsvēris par speciālā līdzekļa pielietošanas neērtībām – sāpēm, kustību ierobežojumiem. Atzina, ka lietā nav ziņu par to, ka roku un kāju dzelži būtu noņemti. Savukārt, ja pieteicējs uz to sākotnēji nenorādīja, tad, acīmredzot, aizskārums nav bijis tik svarīgs.

Motīvu daļa

[7] Lietā ir strīds par to, vai Valsts policija, strīdus periodā konvojējot pieteicēju no Rīgas Centrālcietuma uz Rīgas apgabaltiesu un atpakaļ, kā arī uzraugot tiesas ēkā tiesas procesa laikā, ir tiesiski un pamatoti pielietojusi roku un kāju dzelžus.

[8] Vienlaikus tiesa norāda, ka, pirms pievērsties pieteikuma argumentiem pēc būtības un šīs lietas apstākļiem, ir pamats pievērst uzmanību administratīvo tiesu spriedumiem, kas taisīti šai lietai analoģiskās lietās.

Atbilstoši Tiesu informācijas sistēmas datiem līdz šim administratīvajā tiesā izskatīšanā ir bijušas vairākas lietas, kurās pārbaudīti tādi paši apstākļi (tostarp pieteicēja pieteikumi), un konkrēti:

1. Lietā Nr.A420350314 atzīts, ka pieteicēja pieteikums par roku un kāju dzelžu pielietošanu etapēšanas laikā no Jelgavas cietuma uz Rīgas Centrālcietumu un atpakaļ, un konvojēšanā uz tiesas sēdēm ir pilnībā noraidāms.
2. Lietā Nr.A420185215 atzīts, ka pieteicēja pieteikums par roku un kāju dzelžu pielietošanu konvojēšanas/etapēšanas laikā no Rīgas Centrālcietuma uz tiesas sēdēm Rīgas apgabaltiesā un tiesas sēžu laikā ir pilnībā noraidāms.
3. Cita pieteicēja lietā (Nr.A420350314) tiesa atzina, ka Valsts policijas rīcība, piemērojot pieteicējam (notiesāts ar mūža ieslodzījumu (spriedums nav stājies spēkā)) roku un kāju dzelžus, konvojējot no viena cietuma uz citu un no cietuma uz tiesas sēdēm, ir bijusi tiesiska, objektīvi nepieciešama un samērīga.
4. Arī lietā Nr.A420273214 tiesa, izvērtējot cita pieteicēja pieteikumu par roku un kāju dzelžu pielietošanu etapēšanas laikā, atzina, ka tas ir nepamatots un noraidāms, norādot, ka to pielietošanai bija tādi apstākļi (notiesāts ar mūža ieslodzījumu, bet spriedums vēl nav stājies spēkā; konstatēta nosliece uz bēgšanu, kā arī nosliece uz suicīdu), kas noteic objektīvu nepieciešamību pielietot pieteicējam speciālos līdzekļus (roku un kāju dzelžus).
5. Analizējot Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumus, secināms, ka Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 3.panta pārkāpums ir konstatēts, piemēram, gadījumā, kad persona bez pietiekama pamata gandrīz deviņas stundas bija saslēgta savaldīšanas gultā (*2012.gada 29.maija sprieduma lietā „Julin pret Igauniju" 127.punkts*), kad personas vispārējais veselības stāvoklis neliecināja par iespēju radīt apdraudējumu citu personu drošībai un nebija nekādu ziņu par šīs personas izdarītajiem kriminālpārkāpumiem un iepriekšējo uzvedību (*2002.gada 14.novembra sprieduma lietā „Mouisel pret Franciju" 47.punkts, līdzīgi arī 2006.gada 14.decembra sprieduma lietā „Tarariyeva pret Krieviju" 110.-111.punkts*), kad persona nakts laikā tika piesaistīta slimnīcas gultai, lai gan pa dienu šāds ietekmēšanas līdzeklis netika piemērots un palātu apsargāja vairāki policisti, turklāt nebija ziņu par personas iepriekš īstenotu vardarbību (*2003.gada 27.novembra sprieduma lietā „Henaf pret Franciju" 56.punkts*), kad persona bija saslēgta roku dzelžos policijas ēkas pagalmā – sabiedriskā vietā, klātesot arī preses un televīzijas pārstāvjiem (*2011.gada 27.septembra sprieduma lietā „Archip pret Rumāniju" 52.-55.punkts*), kad garīgi slima persona septiņu dienu garumā tika saslēgta roku dzelžos, atrodoties soda izolatorā (*2007.gada 6.septembra sprieduma lietā „Kucheruk pret Ukrainu" 145.punkts*).

   Savukārt konvencijas 3.panta pārkāpums nav konstatēts tajos gadījumos, kad roku dzelži ir pielietoti, pārvietojot personu no ieslodzījuma vietas uz tiesas sēdi, un ir ziņas par drošības apdraudējuma risku (*sk., piemēram, 2002.gada 16.maija sprieduma lietā „D.G. pret Īriju" 99.punktu*), kad persona tās aresta laikā četru stundu garumā ir saslēgta roku dzelžos, bet ir ziņas par šīs personas noslieci uz vardarbību un pretošanos arestam (*2007.gada 22.februāra sprieduma lietā „Wieser pret Austriju" 37.punkts*), kad roku dzelži ir tikuši pielietoti, lai novērstu risku, ka persona nodara kaitējumu pati savai veselībai (*2010.gada 28.oktobra spriedums „Boris Popov pret Krieviju" 53.punkts*).

Tātad arī Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksē konsekventi atzīts, ka speciālo līdzekļu (roku dzelžu un citu savaldīšanas līdzekļu) pielietošana parasti nerada Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 3.panta pārkāpumu, ja šis pasākums tiek veikts saistībā ar likumīgu aizturēšanu un nav saistīts ar nesamērīgu spēka lietošanu vai sabiedrības uzmanības piesaistīšanu, pārsniedzot to līmeni, kas ir pamatoti uzskatāms par nepieciešamu. Šajā ziņā ir svarīgi izvērtēt, piemēram, cik liels ir risks, ka persona varētu aizbēgt, radīt miesas bojājumus vai nodarīt kaitējumu (*sk., piemēram, 2012.gada 29.maija sprieduma lietā „Julin pret Igauniju" 120.punktu, 2010.gada 21.decembra sprieduma lietā „Kuzmenko pret Krieviju" 45.punktu, 1997.gada 16.decembra sprieduma lietā „Raninen pret Somiju" 56.punktu*). Vērtējot tiesas norādītos kritērijus, jāņem vērā, ka savaldīšanas līdzekļi nav izmantojami kā sods, bet tikai lai novērstu sevis ievainošanu vai citu personu vai cietuma drošības nopietnu apdraudējumu (*2012.gada 29.maija sprieduma lietā „Julin pret Igauniju" 127.punkts*). Vispārīgi ir akceptējama roku dzelžu pielietošana īpašos gadījumos, piemēram, pārvietojot ieslodzīto personu ārpus cietuma, ņemot vērā tādus apstākļus kā piemērotā soda bardzība, informāciju par personas pieļautajiem kriminālpārkāpumiem un vardarbību (*2011.gada 20.janvāra sprieduma lietā „Kashavelov pret Bulgāriju" 39.punkts*).

Ņemot vērā minēto, Augstākā tiesa (*sk. Augstākas tiesas Administratīvo lietu departamenta 2015.gada 6.novembra spriedumu lietā Nr.SKA-482/2015*) vērsusi uzmanību, ka, ievērojot tiesiskās vienlīdzības principu un tiesības uz taisnīgu tiesu, tiesai būtu jāpieliek pūles, lai līdzīgi gadījumi (vai, vēl jo vairāk, identiski gadījumi) tiktu izlemti līdzīgi, jo procesa dalībniekiem ir tiesības sagaidīt un paļauties, ka tie tiesā saņems vienādu taisnību visos līdzīgos gadījumos. Pareizi pielietotai juridiskajai metodoloģijai vajadzētu līdz minimumam samazināt procesa dalībniekiem grūti izskaidrojamu atšķirīgu rezultātu rašanos, pat ja, kā rāda tiesu prakse, šādi gadījumi nav izslēgti nevienā, arī kasācijas, tiesas instancē.

[10] Attiecinot minētos kritērijus un atziņas uz izskatāmo lietu, tiesa atzīst, ka roku un kāju dzelžu pielietošana, pārvietojot pieteicēju ārpus ieslodzījuma vietas, nav pārsniegusi nepieciešamās robežas un tādējādi nevar būt pamats secinājumam, ka attiecībā uz pieteicēju ir pārkāpts Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 3.pants un Satversmes 95.pants. Tiesas secinājumi balstās uz turpmāk norādītajiem apsvērumiem.

[11] Tiesa konstatē, ka roku un kāju dzelžu pielietošana attiecībā uz pieteicēju pamatota ar likuma "Par policiju" 13.panta pirmo un otro daļu, un noteikumu Nr.55 19.punktu.

Likuma "Par policiju" 13.pants paredz policijas darbinieku tiesības, pildot dienesta pienākumus, lietot speciālos līdzekļus, tostarp, lai atvairītu uzbrukumu personām, policijas darbiniekiem un personām, kas pilda dienesta pienākumus sabiedrības drošības garantēšanā un cīņā pret noziedzību; savaldītu aizturētās, arestētās, apcietinātās un notiesātās personas, ja tās nepakļaujas vai pretojas policijas darbiniekiem, *vai ir pamats uzskatīt, ka tās var bēgt vai nodarīt kaitējumu apkārtējiem cilvēkiem vai sev* (13.panta pirmā daļa). Speciālo līdzekļu izmantošanas veidu un intensitāti nosaka konkrētās situācijas raksturs un personas individuālās iezīmes. Lietojot speciālos līdzekļus, maksimāli jāierobežo to nodarītais kaitējums (13.panta otrā daļa).

Pamatojoties uz likuma "Par policiju" 13.panta ceturtajā daļā ietverto deleģējumu, ir izdoti noteikumi Nr.55. Šo noteikumu 19.punkts paredz, ka roku un kāju dzelžus lieto, ja nepieciešams pārvietot ārpus ieslodzījuma vietas personu, kura notiesāta ar mūža ieslodzījumu. *Roku un kāju dzelžus*

nenoņem visā personas pārvietošanas un uzraudzības laikā.

Tiesa, pārbaudot, vai Valsts policijas rīcība konkrētajā gadījumā atbilda iepriekš minētajās tiesību normās ietvertajiem nosacījumiem speciālo līdzekļu pielietošanai, konstatē, ka Valsts policijas rīcībā bija ziņas par to, ka pieteicējs ieslodzījuma vietā ir atzīts par personu (ieslodzīto) ar noslieci uz bēgšanu un tieksmi nodarīt kaitējumu sev un citiem (*lietas 1.pielikums* (noteikts ierobežojums pieteicējam un viņa pārstāvim iepazīties ar attiecīgo lietas materiālu daļu)). Informācija (*lietas 113.-118.lapa*) par pieteicēja uzbrukumu cietuma darbiniekam tika pārbaudīta tiesas sēdē.

Tāpat no lietas materiāliem secināms, ka pieteicējs tika konvojēts uz krimināllietas izskatīšanu, kurā viņš ir apsūdzēts par vairāku sevišķi smagu noziegumu izdarīšanu un kurā ar Rīgas apgabaltiesas 2011.gada 18.marta spriedumu pieteicējs atzīts par vainīgu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā un sodīts ar mūža ieslodzījumu (spriedums nav stājies spēkā, bet drošības līdzeklis – apcietinājums – atstāts negrozīts).

Attiecībā uz Valsts policijas rīcībā esošajām ziņām, kas saņemtas no Ieslodzījuma vietu pārvaldes (cietuma), tiesa norāda, ka policija nav tiesīga pārvērtēt pārvaldes pieņemto lēmumu attiecībā pret pieteicēju pamatotību un tiesiskumu. Savukārt ne pieteicējs, ne viņa pārstāvis, apgalvojot, ka Valsts policijas rīcībā esoša informācija nav patiesa, nav pierādījuši pretējo. Tāpat, pretēji pieteicēja un viņa pārstāvja paustajam viedoklim par pieteicēja 2010.gadā izdarītā pārkāpuma (uzbrukumu cietuma darbiniekam) neaktualitāti (noilgumu), tiesas ieskatā Ieslodzījuma vietu pārvaldes sniegtās ziņas par iepriekš pieteicēja izdarītu disciplīnas pārkāpumu ieslodzījuma vietā ir ņemamas vērā kā pieteicēja personību raksturojošs elements.

No 22.februāra lēmuma pamatojuma izriet, ka konkrētajos gadījumos roku un kāju dzelžu pielietošana bija pamatota un objektīvi nepieciešama, proti, tika ņemtas vērā pieteicēja individuālās personības iezīmes, uzbrukuma un bēgšanas riska pastāvēšana, izdarīto darbību smagums un kaitīgums, iespējamais sabiedrības interešu apdraudējums.

[12] Pieteicēja pārstāvis tiesas sēdē norādīja uz noteikumu Nr.55 15.punktu, kas noteic gadījumus, kad personai sasiešanas līdzekļus vai roku dzelžus noņem: tiesas sēdes laikā, izņemot gadījumu, ja ir pamatotas aizdomas par iespējamu personas bēgšanu, uzbrukumu vai pretošanos (15.1.apakšpunkts); tualetes apmeklēšanas laikā (15.2. apakšpunkts), un 16.punktu, kas noteic, ka aizliegts personas rokas turēt sasietas vai saslēgtas roku dzelžos ilgāk par divām stundām pēc kārtas.

Tiesa konstatē, ka noteikumu Nr.55 19.punktā likumdevējs ir paredzējis izņēmumu no noteikumu Nr.55 15.-16.punktā noteiktās kārtības. No noteikumu Nr.55 19.punktā ietvertās tiesību normas teksta neizriet, ka likumdevējs būtu noteicis kādu ierobežotu laika intervālu, pēc kura roku un kāju dzelži būtu jānoņem personas, kas notiesāta ar mūža ieslodzījumu, pārvietošanas un uzraudzības laikā. Vienlaikus tiesa atzīst, ka noteikumu Nr.55 19.punktā noteiktās prasības neizslēdz iestādes pienākumu raudzīties, lai netiktu pārkāpts necilvēcīgas izturēšanās vai spīdzināšanas aizliegums. Tas nozīmē, ka, pastāvot īpašiem apstākļiem, kuru dēļ personas pārvietošanas un uzraudzības laikā pastāv objektīva nepieciešamība noņemt roku un kāju dzelžus, šāds jautājums ir jāizskata atbilstoši situācijai katrā gadījumā individuāli.

Lietā neatrodas pierādījumi tam, ka pieteicēja konvojēšanas un uzraudzības laikā būtu pastāvējusi objektīva nepieciešamība noņemt pieteicējam roku un kāju dzelžus; turklāt uz šādiem īpašiem apstākļiem pieteicējs nav norādījis savā sūdzībā iestādei, - ka pārvietošanas un uzraudzības laikā pieteicējs būtu izteicis iebildumus, bet tie nebūtu ņemti vērā. Tikai tiesas sēdē, sniedzot paskaidrojumus, pieteicējs norādīja papildu apstākļus, kas saistīti ar roku un kāju dzelžu pielietošanu.

Tiesa norāda, ka pieteicējam atbilstoši Administratīvā procesa likuma 59.panta ceturtajā daļā un 96.pantā noteiktajam jau sākotnēji sūdzībā iestādei bija jānorāda visi apstākļi, kas viņam bija zināmi un konkrētajā lietā varētu būt svarīgi un radījuši ciešanas. Šajā gadījumā iestāde ir pamatoti izvērtējusi tikai tos faktiskos apstākļus, uz kādiem pieteicējs bija norādījis savā sūdzībā. Iestādei nav iespējas konstatēt vēl kādus citus (nezināmus) apstākļus, par kuriem pieteicējs nav cēlis iebildumus savā sūdzībā.

Tāpat minētais attiecināms uz pieteicēja norādīto, ka roku un kāju dzelži tika piemēroti ilgāk par divām stundām pēc kārtas. Pieteicējs uz šādu faktu nav norādījis ne apstrīdēšanas iesniegumā, ne pieteikumā tiesai, bet pirmo reizi šāds arguments norādīts tiesas sēdē.

Vienlaikus tiesa konstatē, ka noteikumu Nr.55 16.punkts ietver aizliegumu personas rokas turēt sasietas (noteikumu 2.1.apakšpunkts) vai saslēgtas roku dzelžos (noteikumu 2.2.apakšpunkts) ilgāk par divām stundām pēc kārtas. Tomēr vērā ņemams, ka pieteicējam tika piemērots noteikumu Nr.55 2.3.apakšpunktā paredzētais speciālais līdzeklis – roku un kāju dzelži, kas ir cita veida speciālais līdzeklis. Šā līdzekļa piemērošanu reglamentē nevis noteikumu 16., bet gan 19.punkts, īpaši nosakot, ka roku un kāju dzelžus nenoņem *visā personas pārvietošanas un uzraudzības laikā*. Tātad tiesību norma attiecībā uz roku un kāju dzelžu piemērošanu nenosaka, ka šāds speciālais līdzeklis nevar tikt pielietots ilgāk par divām stundām pēc kārtas.

[13] Attiecībā uz pieteicēja iebildumiem, ka roku un kāju dzelžu pielietošana pret viņu konvojēšanas un uzraudzības laikā ir prettiesiska, jo viņš nav atzīstams par notiesāto, kuram piespriests mūža ieslodzījums, un ka Valsts policija nav konstatējusi nevienu gadījumu, kad pieteicējs nebūtu pakļāvies policijas darbinieku likumīgajām prasībām, pretojies tiem, mēģinājis bēgt no policijas darbiniekiem vai nodarīt kaitējumu citām personām, tiesa norāda, ka speciālo līdzekļu pielietošana (tostarp arī roku un kāju dzelžu pielietošana) nav saistāma vienīgi ar notiesājoša sprieduma spēkā esību vai jau faktiski notikušu uzbrukumu vai nepakļaušanos policijas darbiniekiem.

Kā atzinusi Administratīvā apgabaltiesa citā pieteicēja lietā (Nr.A420350314), nozīme ir piešķirama lietā konstatējamiem apstākļiem, kas noteic objektīvu nepieciešamību speciālos līdzekļus pielietot. Persona nekļūst bīstama tikai brīdī, kad tā ir ieguvusi procesuālo statusu – notiesātais. Tādēļ noteikumu Nr.55 19.punktā ietvertais jēdziens "personu, kura notiesāta ar mūža ieslodzījumu" nav tulkojams šauri, gramatiski, attiecinot to tikai uz personām, kas saskaņā ar Krimināprocesa likuma 74.[1] pantu ir ieguvušas notiesātās personas procesuālo statusu, bet arī uz personām, kas ar tiesas spriedumu ir notiesātas ar mūža ieslodzījumu, kaut arī šis tiesas spriedums vēl nav stājies spēkā. Likumdevējs, paredzot roku un kāju dzelžu pielietošanu ar mūža ieslodzījumu ieslodzītām personām, ņemot vērā šo personu nodarījuma smagumu, ir pamatoti rēķinājies ar iespējamiem riskiem, kas var rasties, pārvietojot šīs personas ārpus ieslodzījuma vietas. Valsts pienākums konkrētajā situācijā ir nodrošināt ne tikai vienas – ieslodzītās personas tiesības uz apiešanos, kas nav cietsirdīga un cieņu pazemojoša, bet nodrošināt arī citu cilvēku Satversmē un Eiropas Cilvēktiesību konvencijā garantētās tiesības – tiesības uz dzīvību un veselību, tiesības uz taisnīgu tiesu. Valstij ir pienākums nodrošināt, ka, pildot dienesta pienākumus, tiek maksimāli novērsts iespējamais apdraudējums policijas darbinieku veselībai vai dzīvībai, pienākums nodrošināt cilvēku drošību tiesas zālē un ārpus tās, nodrošināt procesa dalībnieku tiesības sniegt liecības brīvi un nepiespiesti, nebaidoties no apsūdzētās personas iespējamā apdraudējuma, novērst apsūdzētās personas bēgšanu, tādejādi iespēju izvairīties no soda un virkne citu pienākumu. Līdz ar to konkrētajā situācijā saduras vairāku personu cilvēktiesības to dažādās izpausmēs, kas ir savstarpēji jāizsver, atrodot saprātīgu un taisnīgu līdzsvaru. Taču vērtējot un ņemot vērā tikai vienas personas tiesības un ignorējot pārējo sabiedrības locekļu tiesības, šāds līdzsvars netiek sasniegts (*sk. Administratīvās apgabaltiesas 2016.gada 29.jūnija sprieduma lietā Nr. Nr.A420350314 11.punktu*).

[14] Ievērojot iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka Valsts policijas darbinieku rīcība bija tiesiska, jo tā atbilda noteikumu Nr.55 19.punkta nosacījumiem kopsakarā ar policijas darbiniekiem likuma "Par policiju" 13.panta pirmajā daļā paredzētajām tiesībām lietot speciālos līdzekļus.

Tā kā speciālo līdzekļu (roku un kāju dzelžu) pielietošana gadījumā, kad tas ir objektīvi nepieciešams, pati par sevi neveido necilvēcīgas izturēšanās vai spīdzināšanas aizlieguma pārkāpumu, nav juridiskas nozīmes pieteicēja argumentiem, ka viņš izjutis fiziskas un morālas ciešanas, ka pieteicējam

nodarīts psihisks kaitējums, kas izpaudies kā bezspēcības un bezpalīdzības sajūta. Līdz ar to arī nepastāv tiesisks pamats pieteicēja prasītā morālā kaitējuma un mantisko zaudējumu atlīdzināšanai.

[15] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta ceturto daļu, ja pieteicējs no valsts nodevas samaksas ar tiesas lēmumu bijis pilnīgi vai daļēji atbrīvots, pieteikuma noraidīšanas gadījumā pieteicējam ir pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu pilnā apmērā triju mēnešu laikā no sprieduma stāšanās spēkā.

Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2016.gada 7.marta lēmumu pieteicējs pilnībā atbrīvots no valsts nodevas samaksas par pieteikuma iesniegšanu tiesā.

Tā kā pieteicēja pieteikums ir noraidāms pilnībā, pieteicējam uzliekams pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu pilnā apmērā 28,46 *euro* apmērā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta ceturto daļu, 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

Noraidīt pilnībā /pers. A/ pieteikumu par Valsts policijas faktiskās rīcības, laika periodā no 2015.gada 21.janvāra līdz 2015.gada 7.septembrim pielietojot speciālos līdzekļus (roku un kāju dzelžus), atzīšanu par prettiesisku, morālā kaitējuma atlīdzinājuma 7114,36 *euro* apmērā un mantiskā zaudējuma atlīdzinājuma noteikšanu.

Uzlikt /pers. A/ (personas kods /personas kods/) pienākumu triju mēnešu laikā no sprieduma stāšanās spēkā atlīdzināt valstij valsts nodevu 28,46 *euro* (divdesmit astoņi *euro* un 46 centi).

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā.

Tiesnese S. Ozola